

(Rév-Komárom, 1797. december 6. – Párizs, 1868. március 2.)

Középtanodai tanulmányait Pozsonyban végezte kitűnő eredménnyel. Korán kezdett érdeklődni a természettudományok – különösen a kémia iránt. Apja, aki Komáromban volt gyógyszerész – természettudományi ismereteinek bővítésére – 1819-ben Bécsbe küldte. A gyógyszerésznek indult ifjú Bécsben a legnagyobb szorgalommal folytatta kémiai tanulmányait, aminek eredményeként a kémiai doktorátust is megszerezte.

Hazatérése után Károlyi Lajos gróf, majd Batthyány Kázmér gróf pénzügyeit intézte. A tudományos közvélemény már ekkor felfigyelt Nagy Károly tudományos eredményeire, amelynek következtében az MTA 1832-ben levelező, 1836-ban rendes tagjai sorába választotta. 1830 és 1840 között több tanulmányutat tett külföldön, amelyek jelentősen hozzájárultak látókörének bővüléséhez. Többször járt Párizsban, Brüsszelben, ahol többek között megismerkedett az utópista szocialista tanokkal. Előbb Angliában, majd az USA-ban tett tanulmányútja során számos tudományos intézményt látogatott meg. A philadelphiai Philosophical Society kis számú külföldi tagjai közé választotta.

1845-ig Bécsben lakott. Számos közgazdasági, politikai és egyéb tárgyú írása jelent meg a Figyelmező, a Társalkodó, a Tudományos Gyűjtemény, az Athenaeum, a Pesti Hírlap és a Pozsonyban kiadott Századunk c. folyóiratokban. Több éven át szerkesztette az MTA Évkönyvei számára az Astronómiai Naplókat. A méterrendszer első hazai szorgalmazója volt, ő hozta be az első méter és kilogramm-etalonokat Párizsból. Bécsből Bicskére költözése után, Batthyány Kázmér birtokán csillagászati obszervatóriumot, majd 1847-ben egy kisebb tornyot építtetett a szükséges műszerek elhelyezésére. Az obszervatórium Európa, sőt a világ egyik legmodernebb és legnagyobb csillagvizsgálójává vált, amelynek főműszerei a kor legnagyobb távcsövei közé tartoztak. (A 19 cm nyílású nagy reflektorral még az 1950–60-as években is lehetett megfigyeléseket végezni.)

Annak ellenére, hogy Nagy Károly a szabadságharcban közvetlenül nem vett részt, 1849-ben mégis letartóztatták. Kiszabadulása után birtokának feláldozása révén sikerült Párizsba mennie, hogy „hazáját többé ne láthassa”. 1853-tól Bécsben és Párizsban élt. Nagyrészt matematikai tárgyú könyveit és cikkeit magyar, francia és német nyelven írta. Az Elemi arithmológia (Bécs, 1835.) c. munkájával az MTA nagyjutalmát nyerte el.

Főbb művei: A természetes számok logaritmái, London, 1834.; Elemi arithmológia, Bécs, 1835.; A kis számító, Bécs 1837.; A kis geometra, Bécs, 1838.; A magyarországi mértékek, Pest, 1839.; Daguerrotyp, Pozsony, 1841.; Considération sur les comètes, Párizs, 1862.; Mémoires sur le système solaire, Paris, 1862.; Die Sonne und die Astronomie, Leipzig, 1866.

Oláh György